

МОРЕ

Хр. Каварналиевъ — Пристанищень работникъ.

БЕЗМИЧНО
ИЗУСТРОВАНО
СПИСАНИЕ

КАВАРНАЛИЕВЪ

Съдържание:

1. Вл. Русалиевъ — Завръщане (стих.) 2. Д. Миленски — На моята мисъл (стих.) 3. Тр. Симеоновъ — Снѣжинъ — а) Елегия първа, б) Тжгувамъ азъ (стих.). 4. Ал. Великовъ — Параклиса на влюбенитѣ лебеди (легенда) 5. Роменъ-Роланъ — Панайотъ Истрати (Горки на Балканитѣ). 6. Панайотъ Истрати — Два коня, две плесници и румжнския циганинъ. 7. В. Фриче — Натѣриалистичната драма. 8. Сергей Маковский — Врубелъ. 9. Вл. Валтеръ — Стравински. 10. * * * Парижъ днесъ. 11. К. Димитровъ — Жертва. 12. Жптонъ Синклеръ — Изпитание на любовта (романъ). 13. Новитѣ книги на Мириамъ Гарри. 14. Антонъ Дворжакъ.

Илюстрации:

1. Хр. Каварналиевъ — „Пристанищенъ работникъ“. 2. Врубелъ — а) „Панъ“, б) Демонъ, в) Собственъ портретъ.

Печатна грешка.

Поместената въ бр. 3. снимка „Борба съ морскитѣ вълни“ е отъ фото „Етюдъ“ а не отъ фото „Елитъ“.

ГОД. I.

15 ЮНИЙ 1924

БРОЙ 4.

Владимиръ Русалиевъ.

Трайко Симеоновъ — Снѣжинъ.

Завръщане.

Нзъ ще ида отново въвъ Перникъ,
Среди мойтъ отрудени брата —
Да цѣлуна ржцетъ имъ черни
Съ които кѣпаятъ земята.

И да чухъ зловещата пѣсень
На покрититъ съ сажди машини —
Мойта младость въ нерадостъ и есень
Край които повѣхна и мина.

И да видя ония земянки,
Дето денемъ и ношемъ несмѣнно —
На смъртта милосърдната сянка
Бдѣше тѣжна и блѣда надъ мене.

Зная: Струма все ще е въ вопли,
Зная: никой не ще ме погали
Като чаканъ сѣрдечно и топло
Среди толкозъ неволи и жалби.

Но ще ида отново въ Перникъ,
О, ще ида при нашитъ брата —
Да цѣлуна ржцетъ имъ черни
Съ които дълбаятъ земята!

Д. Миленски.

На моята мисль.

Кжде сме ний, о, моя бедна мисль? —
Предъ кладата на хиляди съмнень,
И ужаса на кървавъ кръстоплътъ; —
Че сѣкашъ нѣкой блудникъ е написалъ
Сждбата ни въ ненуждни откровенья
Въ пригрѣдкитъ цинични на градътъ. . . .

Кжде да спремъ? — Душата уморена
Изрича въ болка хиляди проклятя
Къмъ тия безотвѣтни небеса. . . .
Земята стене — кървава арена. . . .
И гордо тамъ изъ нейнитъ обята
Зове ни, чуй на демона гласа. . . .

А ти горишъ безъ пламъци и трѣсъкъ
Неврѣстна да прехвъркнешъ къмъ небето,
Катъ птица съ пречупени крила. . . .
О, тамъ е чуденъ слънчевия блѣсъкъ, —
Отъ тамъ да видишъ какъ на битието
Се чупятъ мълкомъ старитъ весла. . . .

Елегия първа.

Залутани средъ тъмната гора
Край стрѣмни джбове вѣковни,
Ти помнишъ ли тамъ нашата игра
И първитъ слова любовни?

Ти бѣ прокудената сирота
Отъ мащехата зла — проклета,
Азъ вѣчний скитникъ по свѣта
Що дири щасте средъ несрета.

И срещнахъ те по моя пѣтъ трѣнливъ
Азъ тебе — златното момиче,
Ти мене — царски синъ — щастливъ,
Достоенъ тебе да обича.

И бързо азъ изсвирихъ съ златенъ рогъ,
Предъ насъ изкочиха каляски
И вихрено литнахме съ възторгъ
Прегърнати съ нѣжни ласки.

И стигнахме до нашия палатъ
На наш'то царство тѣй далечно —
Отъ близки и придворний свѣтъ
Отъ вси посрещнати сѣрдечно. . . .

Ти помнишъ ли тазъ весела шегъ? . . .
А днесъ по пѣтица незрими —
Кжде съмъ азъ? . . . Кжде си ти сега
И наштѣ детски дни любими? . . .

Тжгувамъ азъ. . .

Тжгувамъ азъ за небесата сини, —
На слънцето за свѣтлитъ лжчи. . . .
Тжгувамъ азъ за небесата сини
На две прекрасни, хубави очи. . . .

Тжгувамъ азъ за морски ширъ безбрѣженъ —
За кораба съ обтегнати платна,
За негови пилотъ — по пѣтъ метяженъ
Що дири въ сѣня видена страна. . . .

На тазъ страна за древний лесъ далеченъ
За неговото свято божество. . . .
Тжгувамъ азъ за спомена сѣрдеченъ
Оставенъ ми отъ нѣжно сщество. . . .

Ал. Великовъ

Параклиса на влюбенитѣ лебеди.

(Легенда).

Предъ насъ се синѣ едно отъ чатовнитѣ по вълшебства планински езера на Италия.

Отдалече ти се струва, като че ли е парче отъ синята мантия на нѣкой стариненъ гигантъ, откъснато въ люта борба.

Отъ близко, като че ли нѣчия незнайна ржка е сложила всредъ пишно зелени рамки голѣмо кристално огледало. Нека се оглеждатъ редицитѣ планински върхове, сѣкашъ страшни конвенти на таинствени маги. Нека се оглеждатъ плуващитѣ леко бѣли облаци, прилични ту на бѣли приказни феи, ту пресобразени на планетни царе съ несмѣтни пълчища свити, ту сѣнни тълпи, коленичищи предъ своя кротъкъ Богъ, ту кеврани отъ бѣли камили, носещи дароветѣ на небесенъ пилигримъ, или сватбеннитѣ подарѣци на слънчева невеста.

Нека орлицитѣ водятъ малкитѣ си принцове надъ туй дивно огледало и имъ показватъ отразени въ него безкрайнитѣ и ненагледни свои царства.

До самия брѣгъ на езерото всредъ трѣстикитѣ има малка сграда съ оловенъ покривъ и забоденъ надъ покрива златенъ кръстъ.

Ние минаваме по тѣсно мостче съ дървени перила и заставаме до входа на параклиса. Презъ отворенитѣ желѣзни двери се вижда малъкъ престолъ вгъналъ въ цвѣтя и блѣсъкъ.

Срещу параклиса въ езерото погледътъ веднага бива грабнатъ отъ старинна мраморна скулптурна група: снаженъ ловець съ рогъ на бедро и шапка съ забодено на нея перо въ избликъ на сила, застиналъ въ жестъ на отбрана срещу възправена срещу него двуглава змия обвила и пристегнала краката и кръста му съ широко разтворила уста и изпъкнали отъ яростъ очи.

Нашата млада чичероне ни остави да се обаяме отъ красивия ужасъ и следъ кратко мълчание почна.

„Нѣкога ловець застаналъ гадѣва. Всредъ младата трѣстика зърналъ плуващи два бѣли като планинския снѣгъ лебеди съ преплетени едни въ други ши и криле. Застоялъ за моментъ въ почуда защото никой не би могълъ да извая по-велика творба, за да възвеличи постигнатия мигъ. Трѣстикитѣ се превивали и навождали, за да отворятъ пжтъ на плуващата въ сватбенъ екстазъ двойка.

„Въ душата на ловеца заговорва завистъ. Нему се сторило чуждото щастие цѣла вѣчностъ. Той се прицелва и грѣва. Езерната площъ потъмнѣла. Следъ мигъ се размахватъ бѣли окървавени криле. Водата и трѣстикитѣ обгъватъ въ кръвь. Трѣстикитѣ потресени се навождатъ и видѣтъ ловецѣтъ какъ надъ езерото се понесли къмъ облацитѣ два прегърнати ангели.

„Следъ малко се опомня той. Въ пълно съзнание за сторенъ грѣхъ и всредъ непоносима душевна болка хвърля двучезната си пушка въ езернитѣ води съ проклятие на уста.

„Въ мигъ пушката му изплувала изъ езернитѣ води преобразера на черна двуглава змия и се отправя съ отгорени уста и съ страшенъ съсъкъ срѣщу него. Ловецѣтъ разперва треперящи ржце да се брани и се вкаменява въ неописуемъ страхъ, вкаменява се и змията Ето, виждате ги“

Следъ малко чичероне продължи:

„Всѣка година презъ нощта срѣщу първи май стоноветѣ на ловеца огласяетъ езерото. Змията все тѣй настрѣхнала се гърчи и го пристяга, готова да му сложи отровнитѣ си цѣлувки. На сутринтъ на първи май водитѣ на езерото биватъ кървави, като че ли раненитѣ лебеди сж се кжпали цѣла нощъ въ тѣхъ. А езернитѣ

гълбини отразяватъ два бѣли лебеди съ преплетени ши и криле

„Влюбени отъ далечни краища идватъ преди изгревъ слънце на първи май, коленичатъ предъ олтаря на параклиса, поднасятъ скжпи дарове, следъ туй наплискватъ лица съ езерната вода и, който види отражението на влюбенитѣ лебеди въ дълбинитѣ Да, който ги види Това значи добра поличба“

„Ето защо и параклиса носи името — Параклисъ на влюбенитѣ лебеди

„Тукъ сж идвали и идватъ тежки благородници отъ цѣлъ свѣтъ — дами и кавалери. Тѣ поднасятъ злато и бисери. Тѣ слагатъ предъ престола на параклиса тежки накити отъ безценни камъни, скжпи огърлици“

„Това прагче сж прекрчвали императори, велики царе, князе и княгини, преоблечени папи, кардинали и монахини, покаяни благодетелни жени, изоставени, напуснати девойки“

„Много отъ тѣхъ въ отчаяние и страшна мъка, че не сж видели отражението на влюбенитѣ лебеди сж се хвърляли въ езерото Погледнете ония надгробни плочи въ дворчето задъ параклиса вгънали въ зеленина“

Нашата млада и черноока чичероне не довърши легендата за скулптурната група въ езерото, наведе кждрава главица и въздѣхна.

— А защо въздишате, синйорина?

Следъ кратко мълчание, все така наведена, тя тихо отговори:

— Защото и азъ още не съмъ видѣла влюбенитѣ лебеди Може би за Васъ и да не е истина всичко това, но азъ го вѣрвамъ и за туй съмъ, може би, нещастна“

Роменъ Роланъ

ПАНАЙОТЪ ИСТРАТИ.

(Горки отъ Балканитѣ).

Въ началото на януарий 1921 г., ми предадоха едно писмо отъ болницата въ Ница. Бѣха го намерили въ единъ отчаянъ клетникъ, който токущо бѣ си наранилъ грѣхканя. Раната бѣше сериозна и надеждата бѣ слаба да се излекува. Прочетохъ писмото и останахъ поразенъ отъ гениалността на автора му. Парливъ вѣтъръ надъ зелена поляна. Това бѣ изповѣдта на единъ нозъ Горки отъ Балканитѣ. Сполучиха да го спасятъ. Пожелахъ да се запозная съ него. После почнахме да си пишемъ. Сприятелихме се Той се казва Панайотъ Истрати. По народностъ ромънецъ, който за седемъ години е усвоилъ изкуството отлично да излага мислитѣ си на френски.

Двадесетъ години скитнически животъ, — пълненъ съ странни приключения, съ изнурителна работа, съ нехайство, съ мъжки, изгоренъ отъ слънцето, измокренъ отъ дъждъ безъ подслонъ, гоненъ отъ нощнитѣ пазачи, гладенъ, боленъ, потъналъ въ мизерия. Той върши всички занаяти: прислужникъ въ кафене, сладкаръ, желѣзаръ, казанджия, механикъ, копачъ, хамалинъ, слуга, бояджия, рисувачъ на табели, вестникопродавачъ, фотографъ Взима участие въ революционни движения, посещава Египетъ, Сирия, Яфа, Бейрутъ, Дамаскъ, Ливанъ, Ориента, Гърция, Италия, често пжти безъ петаче въ джеба, скритъ на дъното въ нѣкой параходъ докато го откриятъ и изхвърлятъ на първото пристанище. Лишенъ отъ всичко, но той събира цѣлъ свѣтъ отъ спомени и често залъгва стомаха си съ четене на западнитѣ писатели.

Вроденъ разказвачъ, сжщеврѣменно той е чуденъ ориенталски приказчикъ, който се трогва и захласва отъ собствентѣ си приказки и който се тѣй обаява отъ тѣхъ, че веднажъ започната приказката, никой не знае, дори и самия той, дали тя ще трае единъ часъ, или хиляда и една нощъ.

Панайотъ Истрати.

Два коня, две плесници или румънския циганинъ.

Преди години бѣхъ съ стока на единъ панаиръ край Яломица (река въ Румъния). Известно е, че за да успѣешъ на панаира трѣбва да си добре съ всички. Защото тукъ бързо се завързва приятелство, но пъкъ и толкова по-скоро се разваля. Съобразявайки се съ този принципъ, ето що ми се случи тамъ.

Скоро се запознахъ съ панаирджия на име Трандафилъ, циганинъ, който ужъ продаваше манистени огърлици, а търсѣше ахмаци изъ панаира за да имъ обере паритѣ, като изграеше съ три карти „Гдѣ е пола?“ Той често спираше до моя тезгяхъ, привикваше публиката, пушеше съ лулата си и постоянно храчеше. Това не ми хареса и азъ го изпѣдихъ. Трандафилъ си прибра торбичката и огърлицитѣ и трѣгна изъ навалищата, еикайки: „Огърлици! Огърлици купувайте!“ Врѣше се и тѣ публиката и дебнѣше наивни селяни да се уловятъ на вѣдницата му. Хване ли се веднажъ нѣкой на неговата игра, оставаше съ праздна кисия.

Въ желанието да го отклоня отъ този нечестенъ занаятъ, азъ го съвѣтвахъ да промѣни играта съ друго занятие.

— Какво? — отговори той — да не искашъ да ти стана съдружникъ?

— Не, — отговорихъ азъ. — Немога те направи никакъвъ, но ти може повече да печелишъ като продавашъ салепъ.

— Охъ, — отвърна той. — Хубаво ще спечеля! Съ твоя салепъ не мога прибави азъ за шестъ мѣсеца по единъ дукатъ въ огърлицата на моята красива Миралда. А тогава, приятелю мой, тя ще иде при другъ. Любовта е хвъркато нѣщо!

Съгласихъ се, че той е правъ. Салептъ, действително, неможеше да му достави тѣй бърза печалба, както неговитѣ три карти. Този день, напр., той спечели петъ дуката и 12 франка и то съ много забавна история.

Той намѣрилъ единъ простичкъ селянинъ и майсторски му обралъ всичкитѣ пари. Селянина се разсърдилъ и почналъ да дърпа мошеника. Последния почналъ да бѣга и така тѣ почнали да играятъ на гоненица изъ панаира, докато дойдоха при мене.

— Ако не ще да ми върне паритѣ, нека ме научи на занаята си, — викаше запѣхтенъ селянина.

— Той е лудъ, бе! — викаше Трандафилъ.

— Не! не! — викаше другиятъ. — Паритѣ! Паритѣ или занаята! Не струва човекъ да е честенъ. Ще правя и азъ като тебе.

— Но ти не си по-честенъ отъ мене, — викаше Трандафилъ. Ти искаше да вземешъ моитѣ пари, а азъ излѣзохъ по-майсторъ и взехъ твоитѣ пари.

— Добре! — согласи се селянинътъ. — Оставямъ ти едина дукатъ, дай ми тритѣ назадъ! Ще ме накарашъ да се хвърля въ Яломица. Грѣхота е!.. Имамъ млада и хубава жена... зехме се по любовъ... А петѣтъ дуката бѣха всичкото богатство, което висѣше на шията ѝ. Взехъ ги да купя два коня, та да оремъ земята...

Трандафилъ подскочи като опаренъ отъ нажежено жельзо.

— Какво?! Глупако, ти взимашъ дукатитѣ на жена си да купувашъ коне?! Ти не заслужавашъ такава жена.

— Но какво да правя?

— Какво да правишъ ли? Иди нѣкъде и открадни три дукати и ги върни на жена си.

И като се обърна къмъ мене Трандафилъ, добави:

— Виждали ли сте нѣкога тѣй глупавъ румънецъ?

И той се замисли, запуши и плю...

Селянинътъ плачеше въ ржцетѣ си.

Трандафилъ се обърна къмъ него, накара го да си снесе ржцетѣ и веднага му залѣпи две плесници.

— Защо ме биешъ? — извика селянина.

— Защото си глупакъ. Не обичамъ хора, които плачатъ, — извика циганинътъ, като яростно въртѣше разгоренитѣ си очи. Ето ти петѣтъ дуката. Врѣщай се въ селото си и утре сутринята рано чакай край село да ти донеса два коня. Ще те науча азъ да не взимашъ дукатитѣ отъ огърлицата на красива жена, а да прибавяшъ къмъ тѣхъ.

Шестъ месеца следъ това срѣзнахъ Трандафила по пътя за Назиру Той бѣше на конь; а азъ въ кола. Азъ го запитахъ:

— Удържа ли си думата, Трандафиле?

— Да, — отговори той. — Дадохъ му два коня и му ударихъ още две плесници.

Прев. Ш-въ.

В. Фриче.

Натуралистичната драма.

Слѣлъ франко-пруската война Германия влѣзе не само въ пътя на обновения политически животъ, но и на безпримерното търговско-индустриално развитие. Градоветѣ се разрастнаха съ почти приказна бързина. Цѣлата страна се покри съ заводи и фабрики. Ведно съ индустрията немовѣрно се разви и търговията. Ако до франко-пруската война Германия заемаше едва четвъртото мѣсто между търговско-индустриалнитѣ държави, то следъ нея тя застана лице съ лице съ Англия. „Тази страна се е толкова измѣнила, — пише единъ наблюдателенъ англичанинъ, — че човекъ който отдавна на не е билъ въ нея, не би я позналъ.“ Подъ влиянието на победоносното развитие на капитализма „обществото“ — образованитѣ класи — се рѣзко разпаднаха на предприемачи и слуги. Животътъ на тия двѣ групи, благодарение новитѣ условия на производството, стана много тежкъ. Разузданата конкуренция, предизвикана отъ зависимостта на пазаря; заставяше всѣки, който можеше да уцѣлѣ въ борбата за съществуване, да изхарчи маса психична енергия. Постоянниятъ страхъ за своето мѣсто изисква отъ предприемача все повече издържливостъ и изобрѣтателностъ и той е принуденъ да изразходва повече нерви и мозъкъ. Въ такова трескаво напрежение се намираше не само капиталиста, но и цѣлиятъ окръжаващъ го шатъ химици, техници и художници. Желанието да подражаватъ разкоша и прищевкитѣ на едрата буржуазия застави тѣзи групи отъ служители да харчатъ последнитѣ си стотинки отъ заплатата, да търсятъ странични занятия — тѣхнитѣ нерви не знаеха отиди и почивка.

Особено тежко за интеллигентнитѣ труженици бѣ и оттова, че пролетаризацията на широкитѣ слоеве отъ малкитѣ градове предизвика свѣрхпроизводство. Развититѣ отъ трескавъ трудъ нерви на съвременния човекъ станаха особно чувствителни къмъ всѣко съприкосновение на външната действителностъ и тази извънредна раздражителностъ, отъ своя страна, го правѣше по-нервенъ.

Даже психиатритѣ, които сж наклонни да обясняватъ високата нервностъ само отъ медицинско гледище, считайки я резултатъ предимно на наследствена предразположеностъ, и тѣ признаватъ, че тя се особено често среща между работницитѣ и интеллигенцията, които стоятъ въ центъра на „борбата и конкуренцията“.

Впуцайки се въ общественитѣ отношения, капитализма разруши едни класи, извади отъ позицията други, създаде нови групи (предприемачи, индустрия и интеллигентенъ пролетариятъ). Тази отломка отъ старитѣ обще-

ствени форми се отрази въ психиката на отделната личност въ видъ на неустановеност. Пререждането на обществения групи създаде все нови и нови идеологии, а тяхната бърза смѣна предизвика чувството на разсъянност и безпомощност.

Характеризиращето съвремения човѣкъ безпокойство се изразява и въ маниера му да търси удоволствие — той бързо минава отъ наслади къмъ наслади: никога неудовлетворенъ, вѣчно ненаситенъ — намѣсто успокоение, той въ удоволствието намира новъ поводъ за извънреденъ подемъ и извънреденъ натискъ. Свойствената на съвременния човѣкъ неустановеност го преследва и тогава, когато той мисли. Неспособенъ да се съсредоточи, той трескаво се залавя ту за една, ту за друга идея и оставяйки, въ края на краищата, безъ определено съзерцание, безпомощенъ и беззащитенъ, той толкова пролесно става жертва на мимолетни настроения и случайни впечатления, става, съ други думи, още повече „нервенъ“.

Въ тази именно епоха, когато немското общество бѣ по такъвъ начинъ преобразено отъ външна и вътрешна страна на капитализма, се роди тъй наречената натуралистическа драма.

Главнитѣ нейни творци бѣха Хауптманъ, Шляфъ, Холцъ и Халбе.

Всички тия писатели бѣха сами по себе си, доста наклонни къмъ нервност. Нѣкои отъ тяхъ — Шляфъ и Холцъ — бѣха интелигентни пролетарии, борѣха се съ нуждата и силно гладуваха — въ суровата борба за съществуване тѣ преждевременно изтощаваха нервната си система. Други, като Хауптмана, произхождаха отъ дол-

нитѣ слоеве на обществото: възприемайки безъ наслѣдствена подготовка маса чужди на прадедитѣ имъ идеи и настроения, тѣ излѣзоха отъ тия изпитни съ разкъсани и разслабени нерви. Израстли въ провинциална тишина, въ патриархална обстановка и озовали се въ столицата, тѣ бѣха омаени отъ шумътъ и суетата, потресени до дълбинитѣ на душигѣ си отъ рѣзката противоположност между богатството и беднотията, отъ безпощадната междусобна война, която се водѣше тукъ на всѣка крачка. Най-послѣ тѣхъ ги чакаше работа, която изискваше грамадни загуби на умственъ трудъ; трѣбоваше почти отново да се създава литература, понеже съществуващата тогава бѣ изостанала и по съдържание и по техника четвъртъ вѣкъ назадъ отъ живота.

Тѣзи писатели срѣщнаха публика малко наповища оная, която се интересуваше отъ литературата петнадесетъ години преди. Това бѣ публика, възпитана отъ капитализма, която гледаше на писателя като свой предприемачъ, доставчикъ на художествена стока. Тя искаше щото писателя да се подчинява на нейнитѣ вкусове, иначе тя се отказваше да плати за произведението му. Привикнала всѣка година да си мѣни костюма, съответъ покривкитѣ и пр. тя също така искаше да мѣни и художествената си новост. Зависимостта на писателитѣ отъ бързо мѣняващитѣ се вкусове на публиката, правѣше творчеството имъ неспокойно и трескаво, каквато бѣ работата и на предприемачитѣ въ зависимост отъ пазаря.

Тѣзи нервни художници създадоха въ края на осемнадесетото и въ началото на деветнадесетото столѣтие натуралистичната драма.

Врубелъ — „Собственъ портретъ“

Сергей Маковски.

Врубелъ.

Въ живописѣта на Врубеля има камено начало. Нима не отъ хаоса на чудовищнитѣ сталактити, възникна неговия „седающъ демонъ“, нарисанъ още въ 1890 год. т. е. веднага следъ създаване ескизитѣ — уви, неизпълнени! — за Владимирската съборна църква въ Киевъ, продължение на гениалнитѣ замисли на Александръ Иванова? Не е ли изсѣченъ отъ камъкъ, десетъ години по-сетне, и Врубелевия „Панъ“, бѣлобродъ, намръщенъ, зеленоокъ горски талисманъ, мощенъ, грамаденъ, невѣроятенъ, навѣщащъ всички древни тайнства? Такъвъ е и „Бога-тиря“ на Врубеля въ гжстата вѣковна борова гора, из-

ваенъ ведно съ коня, съ своето страшилище, изъ дълбинитѣ на първосъзданието.

Нечовешки, необщи съ земното естество образи мамѣха Врубеля и езикътъ на боитѣ, съ които той въплотяваше тия образи, приливътъ на огненитѣ стихии, затвърдѣли въ скъпоценни камъни.

Не напрасно науката на магнитѣ почита природата на камънитѣ. Съ заклонателни формули, отправени къмъ гениитѣ, обитаващи въ тяхъ съ изпѣстрени фолианти на херметиститѣ и алхимиститѣ. Искуството на Врубеля възроди мѣдростта на тѣзи естественици на чудото. Той вѣщаеше за чудесното. За да ни даде апостолитѣ, Христа и плачущата Божа-майка, за да ни разкаже за красотата на измѣнения падналь Духъ, съ който е скиталь цѣлтъ живогъ, той изгади изъ магическитѣ подземия шепя не-

Врубелъ — „Демонъ“.

бивали кристали и отъ планинитѣ недосегаемитѣ лъчи на блестящото слънце.

На Врубеля бѣха нужни стени, стени на храмове, за да осъществви декоративнитѣ пророчества, които изпѣлваха душата му. Само веднажъ, въ началото на творческия му периодъ, щастieto му се усмихна и той създаде ненадминати красоти. Думата ми е за Кириловската иконопись.

Тогава никой не го разбра. Даже нѣколко години следъ това, когато най-наблюдателнитѣ го гледаха все пакъ неможаха да го оценятъ. Въ възторженитѣ статии въ страницитѣ на „Мира на изкуствата“ 1903 год. Александър Бенуа, Н. Ге и Яремичъ го укоряваха най-вече въ тия фрески: близостъ на византийска традиция и повече предпочитаха олтарнитѣ икони, написани подъ впечатление на Венецианското кватроченто — Чина да Конеляно и Белини. Та именно въ византизма е билъ гения на младия Врубелъ. Той пръвъ самъ почувствалъ, че нашитѣ родственици сж черпали „жива вода“ отъ тая съкровищница на древния нашъ животъ и че само чрезъ тази живопись на православния ератизмъ можемъ ние, слабо-върующитѣ и поеснавчениитѣ, да се приближимъ до храмовото изкуство: и неговата декоративна музика и неговата мистика.

Това бѣ въ началото на 80-тѣ години. До тогава Врубелъ до свършване университета, се училъ четири години въ академията, гдето получилъ славата на образцовъ рисуващъ. Обаче той не завършилъ академията и никога повече не се възползувалъ отъ училищното си умѣние. Той бѣ гений. Новата вдъхновена форма му се отдаде по интуиция. Когато професоръ Праховъ предложилъ на двадесетгодишния ученикъ Чистяковъ да реставрира иконитѣ нѣ старата църква въ Кириловския манастиръ до Кчевъ, този ученикъ, който още нищо не билъ създавалъ, билъ вече зрѣлъ майсторъ, готовъ на подвигъ. И ведно съ цѣлъ строй подмайстори той трѣскаво се заловилъ за гигантския трудъ, защото древната манастирска стенопись била въ такъвъ видъ, че трѣбвало да се създава наново. За една година той нарисувалъ повече отъ 150 картини.

За мене безспорно иконитѣ на Кириловската църква сж най-великото постижение на Врубеля и, може би, на цѣлата руска живопись — презъ XIX вѣкъ.

Като свършилъ работата си въ Кириловската църква, той почналъ да се готви за новъ, още по-голямъ подвигъ — реставриране Владимировския съборъ, който сжщо билъ завежданъ отъ проф. Праховъ. Обаче Врубелъ ималъ единъ голъмъ недостатъкъ — гениалността. Съ този неговъ недостатъкъ немогли да се примирятъ ни Праховъ, ни покровителитѣ му отъ висшето духовенство. И тази поръчка била дадена на Викторъ Веснецовъ. А на Врубеля било възложено само да украси съ

орнаменти частъ отъ пилонитѣ. Той вдъхновено изпълнилъ и тази задача, като превърналъ мотивитѣ на византийскитѣ и древнѣ руски рисунки въ примамливо-приказна симфония на растително съставни форми и на много научилъ негениалния Веснецовъ, който умѣло използвалъ Врубелевия орнаментъ и Кириловската му реставрация.

Кой знае? Дали тази първа несправедливостъ къмъ Врубеля, на която почти никой не сбърналъ внимание, тогава, когато плетѣли венци на Веснецова, не е ли тази несполука изходната точка на всичкото му по нататъшно мъченичество? Съвременитѣ не му позволили да твори

Врубелъ — „Панъ“.

въ Дома Божии и наранената му гордостъ почнала да се обръща все повече къмъ този Духъ на тъмата и умразата, който най-после изпепелило неговото въображение.

Каквото и да ставало, той не се предавалъ. Не измѣнилъ на призванието си, декораторъ въ широкъ замахъ. Мизерствувалъ, но не рисувалъ това, що искалъ съвременния вкусъ. Така той създавалъ „Сжда на Париса“, послѣ серия декоративни композиции върху сюжеть на „Фауста“ три платна „Годишнитѣ времена“ и неподражаемо-приказната „Царица лебедъ“. Тогава нарисувалъ и грамад-

нитъ платна за Нижегородската изложба: „Принцеса Тжга“ и „Микула Селянинович“, които не били приети и били изхвърлени изъ изложбата по решение на академическия ареопагъ.

Необикновена била плодовитостта на Врубеля презъ това време, т. е. отъ отиването му въ Москва (1890) до страшното му връхлитане на душевната болестъ (1902). Той започвалъ всичко, което му давало поводъ да утоли страстта си къмъ орнамента и да излѣе сърцето си въ приказна красота. Той усърдно работилъ въ грънчарската работилница въ с. Абрамцево; украсява „талашкински балалайки;“ рисува декорации за „Царь Салтана“, илюстрира Лермонтова и Пушкина. . . Едва ли може да се изброи всичко. Но като блестяща нишка презъ творчеството му минава „Демонъ“.

Прев. М. Д. Н-въ.

Вл. Валтеръ.

Стравински.

Стравински — човѣка и музиката на Стравински, като че ли нѣматъ нищо общо по между си. Музиката представлява за Стравински като че ли усамотено царство, въ което всички нѣща, нашитѣ земни, реални нѣща иматъ своя музикална окраска, свои музикални свойства.

По възможностъ по-ярко, релефно, сочно да се изрази тѣхното музикално, да се подчинятъ на живия животъ, съ неговитѣ стремления, страдания, радости, други закони, чисто музикални, които нѣматъ нищо общо съ законитѣ на науката — ето какво впечатление извикватъ у слушателя неговитѣ произведения. Когато за Скрябинъ, изкуството е всецѣло подчинено на живота, неговитѣ изисквания и служи на него, като страшна, може би, сила, за Стравински това положение трѣбва да се обърне — живота се отдава на изкуството и му служи като материалъ.

Да се създадатъ абсолютно ценни музикални произведения, независимо отъ това, дали ще влияятъ тѣ на живота, като реална действаща сила, или не — ето цѣльта въ творчеството на Стравински. Въ стремление къмъ това, Стравински всецѣло се подчинява на тѣзи специфични музикални закони, които царятъ въ областта на музиката. При всичкото свое най-радикално новаторство, необикновената смелостъ на ритмитѣ, хармонията, съчетанията имъ, често въ ущърбъ на старата „красота“, като дава необичайни по яркостъ и характерностъ на колорита моменти (трѣбва да се спомни макаръ само разходката въ „Петрушка“), Стравински всѣкога си остава неизмененъ въ областта на „чистата“ музика. Би се сторило, че у Стравински „програмността“ въ музиката заема много голѣмо мѣсто, че всичката му музика трѣбва да е пропита съ предметно немусикално съдържание; макаръ, че всички негови най-важни произведения да сж написани за театрални действия, оказва се, че „предметността“ е съвсемъ разтворена въ музикална стихия и неговата музика за театра представлява отъ себе си най-характернитѣ образци на „чиста“ музика. Ако ние си представимъ областта на музиката като плоскостъ то цѣлия Стравински влиза въ тази плоскостъ и никога, за каквито и да било цѣли, неще излезе отъ нея. Напротивъ, тѣзи предмети, които, така или иначе попаднатъ въ сферата на неговото творческо въздействие, той ги въвежда въ тази плоскостъ на музиката, преобразява ги музикално. Тайната за превъплощение не само на себе си, а на цѣлия окръжаващъ го миръ въ музикални образци той е достигналъ, както много други. Стравински е подчиненъ на музикалната стихия и майсторски, като е овладялъ нейнитѣ закони, си остава неинъ майсторъ. Скрябинъ е подчинилъ музиката и съ титаническо напрежение на волята е заставилъ стихията да му служи, да служи

на неговото стремление и не влиза въ плоскостта на музиката, а нея въвежда въ своя миръ. Майсторството на Стравински е изумително, но майстора Стравински никога не се е прѣдставилъ музикално — своята воля, своитѣ стремления. Въ него отстъпва, като че ли това специфично музикално, емоционално-волево напрежение. Това го сближава съ Корсаковъ, отдѣля го отъ Чайковски, Шопенъ, Вагнеръ, който е прѣдтеча, именно по емоционално-волево напрежение, на Скрябина.

Още единъ елементъ ми се иска да отбележа въ творчеството на Стравински. Като че ли Стравински цѣлия е пропитъ съ националенъ руски духъ. Колко често Стравински се ползува отъ руски народни теми, ритми, като имъ придава необичайна яркостъ и острота. И, безъ да се гледа на това, именно, по характера на своето творчество, Стравински е повече „европеецъ“ отколкото Скрябинъ. Скрябинъ никога не е вземалъ национално руски, народни теми, но самия неговъ „устремъ“ въздържането му, го прави опрѣдѣлено национално-руски. Скрябинъ по духъ е билъ много по-чуждъ на механизиращото настроение на запада, отколкото Стравински. И характерно е — въ Франция Стравински е известенъ и обичанъ по-вече, отколкото Скрябинъ. Ние не искаме тукъ да отдаваме предпочитания или да говоримъ за това, кой е по-цѣненъ — Стравински или Скрябинъ. Нашата цѣль е друга: да покажемъ съ тѣзи ярки примѣри, че тези двѣ тенденции въ изкуството, за които говорихме въ началото на статията си, въ областта на съвременната музика намѣриха всѣка своя необикновено яркъ изразителъ. „Безцѣлността“ на Стравински и „цѣлоустремителността“ на Скрябина отново подчертаватъ, че живото изкуство не може да бжде поместено въ рамкитѣ на тази, или онази теория. Ала допълнени и слѣти една съ друга, образуватъ една велика река на вѣчно живо творчество.

Прев. До-диевъ.

Парижъ днесъ.

Комитета за изкуствата на VIII Олимпияда, подъ председателството на Милерана, устройва ежедневно концерти въ голѣмия театъръ на Елисейскитѣ полета.

Най-хубавитѣ артистични имена красятъ огромни афиши и безъ да се гледа на скжпотията, билети се доставятъ съ трудъ.

На аленъ кадифянь фонъ ефектно се очертаватъ деколтирани туалети и разкошни „манто-де-суаръ“, въ които дамнитѣ се гушатъ въ време на изпълнение музикалнитѣ номера.

Руската музика е представена въ лицето на Прокофиева, който дирижира оркестъръ въ изпълнение на свои композиции. Сжщо и Исифъ Хофманъ.

Особно мѣсто заема руския балетъ. Танцуватъ: Павлова, Сахарова, Дягилевската трупа. Средъ представителитѣ на Испания се отличи певицата Барrientосъ, подъ акомпаниментъ на Клавесинъ (Ванда Ландовска).

Холандия е изпратила своя знаменитъ диригентъ Менгелбергъ. Въ програмата му: Фатория отъ Бахъ, IX симфония на Бетховенъ, „Реквиемъ“ отъ Фауре и т. н.

Отъ Испания чакатъ виолончелиста Казалсъ. Успехитѣ сж огромни. Препълнена зала, горещъ приемъ, овации.

Пианиститѣ Орловъ и Боровски, пѣвеца Александровичъ все още продължаватъ да привличатъ и интересуватъ французитѣ.

Въ голѣмата опера дирижира симфонически концерти Кусевитски. Бърза за Парижъ Шаляпинъ, който не е пѣлъ тамъ повече отъ десетъ години.

К. Димитровъ.

Жертва.

Предъ него протрѣби смъртта. Но той гледаше жадно свѣтлината и не искаше да умре.

Бѣше черенъ, изсѣхналъ и средъ студеното безсърдечие на свѣта той протѣгаша рѣце къмъ свѣтлината и нѣжно се усмихваше.

Оя день той почувствува, като остра болка, смъртта. И се простъли, че бѣ нѣкога добъръ, имаше едно малко благословено кѣтче край брѣговетъ на една рѣка, нѣдѣто се роди, израстна, възмѣжа и . . . после го пратиша да мре.

Надъ главата му просвистѣ куршумъ. Той усети пакъ смъртта.

Слънчеви лѣчи обгаряха лицето му. И въ слънчевата паяжина той виждаше есенята, последната своя есенъ, когато трѣгна на югъ. . . . Тогава по двороветъ вѣхнѣха гиргинитѣ и въ кѣситѣ сини дни трептѣха тѣжни гласове на закжнѣли птици. Сестра му го изпращаще и въ тишината на малкия градецъ отекваше гласа ѝ:

— Колко си тъженъ Божимиръ! . . . Нима ти мислишь, че тѣ ще могатъ да те погубятъ? Колко е жалка смъртта предъ жаждата на душата ти! Ти пакъ ще войдешъ, ти нѣма да умрешъ, Божимиръ!

Въ този мигъ вори куршумъ съ съсъкъ на разлютената змия се заби въ земята предъ него. Той се уплаши. Предъ него падна мъгла. Въ момента той усѣти, че умира и въ истомата протегна пакъ рѣце къмъ живота. Въ дълбочината на душата му проплака копнежътъ по нея въ ония далечни вечери у тѣхъ, когато тѣ тихо беседваха; огнѣтъ горѣше буйно и душитѣ имъ, еднакво самотни, потъваха въ дрезгавинитѣ на най-интимното, на най-чистото.

Тая сутринъ той бѣ написалъ въ бележника си: „Завоя на Черна . . . 1918 г. Мокри сме. Нѣма где да се изсушимъ. Врагътъ стреля по насъ. Но ти все пакъ чуй: ако умра знай, че следъ живота, най-много съмъ обичалъ тебе. . . .“

Той искаше да прегърне въ него мигъ враговетѣ си, но кой го би разбралъ? Изведнажъ почувствува страшната жестокость на хората, неумолимата и хладна, като тежкия ходъ на историята. . . .

Въ мъглата отъ огнѣ и прахъ той виждаше жена съ факелъ въ рѣка. Тѣлпи съ дигнати рѣце бѣгаха предъ нея. Само той стоеше и не бѣгаше отъ нея. . . . Той бѣ преобразенъ въ голѣмо и безстрашно дете. И тая жена бѣше сестра му, която усмихната го викаше при себе си:

— Божимиръ, защо си печаленъ? Нима ние не можемъ да бждемъ по-силни стъ стрателанията?

— Азъ тѣжа за тебе. Азъ тѣжа за примамната и сладка приказка, наречена живеть, кол о може въ този мигъ да се прекъсне за винаги. . . .

Предъ него стоеше великия празникъ на живота, който той нѣмаше да отдрознува. Защо? . . . Нѣщо трепна въ сърцето му. Ето тамъ, отъ онзи ридъ, идѣше и всевластно го мамѣше смъртта.

— О - хо - хо! Чакайте! Азъ съмъ още младъ. Не съмъ живѣлъ още Предъ мене лежатъ несмѣтни богатства. Предъ мене стоятъ борби титански.

Той чувствуваше тежката си участь, но той не бѣ самъ. Тѣ бѣха тука много. Но онова, което го плашеше днесъ, бѣ самочувството на обреченость . . . и онази печална истина, че най-рано умираатъ ония, които най-силно любятъ живота.

Изведнажъ нѣщо тежко го удари. Отъ високото му блѣдо чело потече кръвъ. Той падна въ несвѣсъ на земята. Очитъ му гледаха небето, но тамъ тѣ виждаха земята като долина на сълзитѣ средъ която имаше единъ

оазисъ съ прохладенъ изворъ и тоя изворъ бѣ сестра му.

Свечеряваше.

На позицията бѣ вече тихо.

Далечъ нѣкой допѣваше „Страхилъ страшенъ войвода. . . .“

Отъ подплатата на горнята му дреха докторътъ извади пергаментно лисче съ нѣкаква таинствена топка. Въ нея намѣриха парчета отъ писма съ женски почеркъ, малко кичури коса на неизвестна жена и на пергаментния листъ написано съ едри букви името му.

Въ простъ дъсченъ ковчегъ лежеше той средъ болничната стая. Надъ него съ впитъ погледъ стоеше наведена жена. Тя бѣ положита върху му венецъ отъ незабравки. Го спокойното и студено чело на мъртвеца играеха слънчеви лѣчи. Жената стоеше до него и мислѣше:

— Да, счуленъ е на невидимо малки частици скъпоценния съсъдъ. Най-последъ той престана да страда и да мисли. Господи! Колко младъ и колко красивъ! На свѣта никога не се сбѣдватъ напълно надеждитѣ. Еъ свѣта на страданиято края се не вижда. . . .

Тя се наведе и цѣлуна студенитъ му устни.

Две горещи сълзи се потърколиха по странитѣ ѝ.

Единъ гласъ я назова. Тя се обърна и видѣ доктора. Той я викаше.

Новитѣ книги на Мириамъ Гарри.

Всички знаятъ блестящия романъ на Мириамъ Гарри „L'île des Voluptés“. Полу-французойка, полу-туркиня, тя, като никой другъ, чувствува Истока и предава преживѣванията си на читателя. Блестящиятъ ѝ френски езикъ, голѣмата образность, почти нѣматъ съперници въ съвремената френска литература. Недавна тя пушна новатата си книга — „Les amants du Sion“ (Парижъ изд. Олендорфъ 1924), въ която се показва сѣщо тѣ съвършенъ майсторъ, както и въ по-раншитѣ си произведения.

„Les amants du Sion“ не е романъ, нито пъкъ очерки. Това сѣ пѣтни наброски, скици, впечатления, изнесени отъ Мириамъ Гарри при пътуването ѝ изъ Палестина. Тя описва вѣчния градъ, запазенъ съ всичката си красота, възродилия се до него новъ Иерусалимъ сѣщо еврейски, но съвсемъ не приличенъ на първия. Тя видяла новата еврейска войска, еврейскитѣ надписи, и щитовѣта на Давида по всички ягли и кръстопѣтища и слушала новиятъ ноздравъ „Schalon“. Тя срещала циониститѣ, които малко се интересували отъ политиката и религията, но пъкъ твърде много внимание отдавали на селското стопанство, хигиената, индустрията. И тя се възхищавала отъ проектитѣ на еврейския университетъ на планината Скопусъ, на електрификацията на този край чрезъ водопадитѣ на Йорданъ и изсушаването на Мъртвото море за интенсификация на селското стопанство.

Мириамъ Гарри, срещнала въ Палестина новитѣ „любозници на Сиона“, адвокатитѣ, които знаейки всички европейски езици, говорятъ само на старо-еврейски, журналиститѣ, сътрудничащи въ всички вестници въ света и сега съ голѣми трудности, издаватъ ежедневенъ в-къ въ Иерусалимъ; поетитѣ, банкеритѣ, офицеритѣ които се гордѣатъ съ еврейството си и съ парчето своа земя.

Всички тия видения дали възможность на автора да създаде чудна по красота книга, едновременно обективна и заразителна. Туй показва новата Палестина, въротила наявѣ „мечтата на Сиона“. И нека тя види този новъ животъ интуитивно, съ очитѣ на голѣмъ художникъ, нека изостави всички противоречия, криещи се подъ това външно благопоучие — дългъ на политиката е да яви тѣзя противоречия, а на този истински художникъ, на кѣвто е Мириамъ Гарри.

Е. М-ль

Жлтонъ Синклеръ.

Изпитания на любовта.

Романъ.

(Продължение).

4.

Когато Тирсисъ бѣше дете, въ пансиона, въ който живѣха, имаше едно малко момиченце. Родителитѣ имъ се запознаха но децата не питаеха взаимни симпатии и се държаха далечъ единъ отъ другъ. Тирсисъ обичаше да заповѣдва и всичко трѣбваше да стане по волята му. Той бѣ размирникъ по природа, когато пъкъ Коридонъ бѣ кротка и послушна и смирено се подчиняваше на всички запрѣщения, които идѣха да ограничатъ свободата ѝ. Тя бѣ малко хубавичко момиченце съ голѣми черни очи. Понеже тя бѣ мълчалива и кротка, Тирсисъ я кръсти „глупачка“ и продължаваше да си живѣе по своему.

Лѣтото прѣкараха заедно на дача. Тамъ Тирсисъ обикна стрѣлбата съ прашка и събираше кожата на бѣлки. Коридонъ се ужасяваше отъ постѣпкитѣ му. За да я обезстраши Тирсисъ я караше да носи кървавитѣ трупове на бѣлките. Сжщо така той обичаше да лови и охранва малки птиченца и скоро той събра цѣлъ кафезъ съ малки птици. Не бѣ лесно, обаче, да се откхранватъ тия птици. Тирсисъ спокойно си заминаваше за ловъ на риба, а гладнитѣ птичета оставяше на Коридонъ.

Така вървѣ живота имъ докато Коридонъ порастна и разцвѣтѣ млада госпожица, красива и нѣжна. Сегистогисъ Тирсисъ се срѣща съ нея и се опитва да сподѣли съ нея своитѣ висши радости. Той обикна поезията. Веднажъ, разхождайки се съ нея край морския брѣгъ, той почна да ѝ чете „Пиръгъ на Александра“, треперейки отъ възторгъ при думитѣ „Разкъсай възлитѣ на неговия синъ, сърди го, както грѣмъ планинскитѣ хребети“.

Но Коридонъ не бѣ чувала за Thimotheus' а и никога не бѣха я учили да изказва чувствата си. Тя можеше само да каже, че напълно не го е разбрала.

Другъ пъкъ Тирсисъ се опита да ѝ разкаже за Берклея, когото четеше тогавъ. Но Коридонъ остана равнодушна и къмъ философията на сензуализма; тя се въртѣше около пословицата на стария докторъ Джонсонъ — „Кога се удара на камъкъ, тогава се сѣщамъ че има камъне“. — „Това момиче е като красиво цвѣте!“ — Така си мислѣше Тирсисъ. Тя гѣй хармонираше съ околната обстановка и бѣ гѣй тиха и спокойна. Тя носѣше красиви дрехи, помагаше да налива чай, бѣше грациозна и кротка. Гѣй мислѣше Тирсисъ, наблюдавайки Коридонъ, и бѣше въ възторгъ отъ проникателността си. Но той и не подозираше какъвъ огънь отъ възмущение горѣше дълбоко въ душата ѝ.

Духоветѣ, които се разпореждатъ съ сждбата на нероденитѣ души, проявиха при раждането на Коридонъ чудна фантазия: гѣй захвърлиха една отъ дъщеритѣ на древна Гърция и я оставиха въ столицата на капитализма. Коридонъ би могла да бжде същинска Новизкая; тя можеше да шестува въ всенародна атинска процесия, съ свещенни сждове въ ржце, или да тича на атинскитѣ игри, безстрашна и полугола. Нейната душа се отзоваваше на всяка житейска радостъ, а сърдцето ѝ възторжено биеше при вида на най-слабия проблѣсъкъ отъ красота. Надъ всичко това, тя сѣкашъ, бѣ родена за музика и пѣеше гѣй, че не бѣ въ състояние никога да я забрави. И намѣсто всичко това, тя се завираше въ тжжния пансионъ, гдето всичко ѝ бѣ чуждо, гдето нѣмаше ни една жива душа, комуто тя би могла да повѣри мжката си.

Родителитѣ ѝ я дадоха въ обществено училище, гдето безработнитѣ рсби на капитала безрадостно изпълняваха задължителната си работа. Гѣй я измжчваха съ аритметика и граматика къмъ които тя чувстваше отвръщение; учиха я да пѣе патриотически пѣсни за тази страна, която бѣ чужда ней. Пратиха я въ недѣлното училище, гдето бѣ още по-лошо за нея. Въ нея имаше нѣкаква чудна, инстинктивна умраза къмъ религията на гѣзи хора и свещенника, облѣченъ въ одежди я дразнѣше. Гѣй ѝ говорѣха за грѣховетѣ, а тя не разбираше за какво ѝ говорятъ; опитваха се да надникнатъ въ душата ѝ, но тя се одрѣпваше отъ гѣхъ съ отвръщение. Тукъ сжщо я учеха да пѣе, но то бѣха монотонни химни, пародия на човѣшка радостъ.

Самотността разяждаше душата на Коридонъ и малко по-малко бездейната ѝ душа почна като че да раждава. Веднажъ невинното момиче видѣ на оградата гнусна дума. И тази дума се запечати въ мозъка ѝ и постоянно я преследваше, че тя не можеше да я забрави при всички положѣния отъ нея усилия. Тогава тя заключи, че тя е погубено и развратено създание. И ето, момичето съ душа сродна на антична Гърция, лежеше на кравата по цѣли ноци безъ сънь въ борба съ надигащитѣ се въ нея бѣсове.

(Следва)

Антонъ Дворжакъ.

(Споменъ).

Преди 20 години на 1 май свърши своя земенъ животъ автора на „Славянски танци“ гениялниа чехски поетъ въ музиката — Антонинъ Дворжакъ.

Близкитѣ му знаеха, че поради тежката инфлуенца, отъ която бѣ заболѣлъ, той не ще оздравѣе. Болестъта не му позволи даже да вземе участие въ репетициитѣ, а после и при представянето на неговата „Свѣта Людмила“, която подъ диригентството на Оскаръ Недбалъ бѣ триумфа на музикалнитѣ празненства презъ Великденъ нея година.

Известието за неговата смъртъ дълбоко трогна всички кржгове на чехското общество. Отъ всички краища на Чехия идваха много съболезнования — лично и писмено. Трупъгъ на майстора бѣ балсамиранъ отъ проф. Др. Хлава и въ стѣклень ковчегъ изложено. Погребението му се извърши на разноски на „Художествената беседа“, чийто почетенъ членъ бѣ Дворжакъ.

Пролѣтното слънце клонѣше на западъ, когато участницитѣ на погребението се връщаха съ наведени глави. Въ шумъгъ на дърветата, покрити съ ранна зеленина, въ тихото чуруликане на птицитѣ пролетната природа пѣеше погребалната пѣсенъ надъ тленнитѣ останки на този, който живота си бѣ посветилъ на пѣсенъта.

Сп. „Море“ се урежда отъ Редационенъ Комитетъ

Издавава Книжарница „Образование“.

Единъ брой 4 лв.

Абонаментъ за 3 месеца 50 лева.

Адресъ: Сп. „М о р е“ — Варна.

Печатница „Братство“, улица „Панагорска“ № 26 — Варна.

1-ва Шуменска бирария бивша „Гроздъ“

Точи се винаги специално

о о о ШУМЕНСКО ПИВО о о о

Отличава уредена кухня.

Цени общедостъпни.

Свири ежедневно музика.

1-118-3

■ ■ Европейски есенции-парфюми ■ ■

Tuberose, Violet,

Lilas и Ambre.

СИЛНИ и ВЪЧНО ТРАЙНИ.

Необходими за всъка елегантна

дама и кавалеръ.

Продава последня партида

Княжеска риза „ОБРАЗОВАНИЕ“.

1-117-2

::: Цигари „Рилски Монастир“ :::

Елегантния свѣтъ пуши само ненадминатитѣ по вкусъ, ароматъ
и луксозность цигаритѣ

Рилски Монастирѣ

Рилски Монастирѣ

Търсете винаги обикновенна екстра.

„РИЛСКИ МОНАСТИРЪ“

1-118-3